Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 25ης Μαρτίου 2010 * [i]

«Αίτηση αναιρέσεως – Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) – Μείωση της χρηματοδοτικής συνδρομής – Γενική επιδότηση για υλοποίηση μέτρων ενισχύσεως μικρομεσαίων επιχειρήσεων – Προθεσμία υλοποιήσεως των επενδύσεων – Εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής»

Στην υπόθεση C-414/08 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2008,

Sviluppo Italia Basilicata SpA, με έδρα την Potenza (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους F. Sciaudone, R. Sciaudone και A. Neri, avvocati,

προσφεύγουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τον L. Flynn, επικουρούμενο από τον A. Dal Ferro, avvocato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο του τέταρτου τμήματος, προεδρεύοντα του δεύτερου τμήματος, C. Toader (εισηγήτρια), C. W. A. Timmermans, P. Kūris και L. Bay Larsen, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Σεπτεμβρίου 2009,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 29ης Οκτωβρίου 2009,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεώς της, η Sviluppo Italia Basilicata SpA ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 8ης Ιουλίου 2008, Τ-176/06, Sviluppo Italia Basilicata κατά Επιτροπής (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή της νυν αναιρεσείουσας με αντικείμενο, αφενός, την ακύρωση της αποφάσεως C(2006) 1706 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 2006, περί μειώσεως της συνδρομής που χορηγήθηκε υπό τη μορφή συνολικής επιδοτήσεως από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως (ΕΤΠΑ) για την εφαρμογή μέτρων ενισχύσεως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Basilicata της Ιταλίας, στο πλαίσιο του κοινοτικού πλαισίου στήριξης για τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις στις περιφέρειες της Ιταλίας που προβλέπει ο στόχος αριθ. 1 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση) και, αφετέρου, την αποκατάσταση της ζημίας την οποία φέρεται ότι υπέστη από την εν λόγω απόφαση.

Το νομικό πλαίσιο

Οι βασικοί κανονισμοί

2 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9), όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2081/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 5, στο εξής: κανονισμός 2052/88), ορίζει ότι, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επίτευξη των διακηρυσσόμενων στα άρθρα 158 ΕΚ και 160 ΕΚ γενικών στόχων, τα διαρθρωτικά ταμεία συμβάλλουν στην υλοποίηση πέντε στόχων άμεσης προτεραιότητας. Ο πρώτος εξ αυτών (στο εξής: στόχος αριθ. 1) συνίσταται στην «προώθηση της ανάπτυξης και διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών». Δυνάμει του παραρτήματος Ι του ως άνω κανονισμού, η Περιφέρεια της Basilicata περιλαμβάνεται στις καλυπτόμενες από τον στόχο αριθ. 1 περιφέρειες.

3 Στο άρθρο 5 του κανονισμού 2052/88 απαριθμούνται οι δυνατές μορφές χρηματοδοτικής παρεμβάσεως των διαρθρωτικών ταμείων. Μεταξύ αυτών, η παράγραφος 2, στοιχείο γ', της εν λόγω διατάξεως αναφέρει τη δυνατότητα υλοποιήσεως της παρεμβάσεως υπό τη μορφή «συνολικής επιδοτήσεως», την οποία διαχειρίζεται, κατά κανόνα, ένας ενδιάμεσος φορέας, οριζόμενος από το κράτος μέλος σε συμφωνία με την Επιτροπή, ο οποίος εξασφαλίζει την κατανομή σε επιμέρους επιχορηγήσεις προς τους τελικούς δικαιούχους.

4 Οι διαδικαστικοί κανόνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των παρεμβάσεων αυτών καθορίζονται από δυο κανονισμούς, συγκεκριμένα τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4253/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 374, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20, στο εξής: κανονισμός 4253/88), και τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4254/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, περί

διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 374, σ. 15), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2083/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 34, στο εξής: κανονισμός 4254/88).

5 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 4254/88 ορίζει ότι οι λεπτομέρειες για την αξιοποίηση των συνολικών επιδοτήσεων αποτελούν αντικείμενο συμβάσεως που συνάπτεται, σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιάμεσου φορέα, στην οποία πρέπει να προσδιορίζονται, ιδίως, οι μορφές δράσεως που πρόκειται να αναληφθούν, τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων, οι όροι και τα ποσοστά χορηγήσεως της συνδρομής του ΕΤΠΑ καθώς και οι τρόποι παρακολουθήσεως της χρήσεως των συνολικών επιχορηγήσεων.

6 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, με τίτλο «Μείωση, αναστολή και ακύρωση της συνδρομής», ορίζει στις παραγράφους 1 και 2:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί ούτε τμήμα ούτε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή σχετικό μέτρο, αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική [τροποποίηση] της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.»

7 Τα άρθρα 25 και 26 του κανονισμού 4253/88 ορίζουν τους κανόνες παρακολουθήσεως και αξιολογήσεως της υλοποιήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής. Ειδικότερα, το εν λόγω άρθρο 25, παράγραφοι 1 και 3, ορίζει ότι:

«1. Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της συνδρομής των ταμείων σε επίπεδο κοινοτικού πλαισίου στήριξης και ειδικών ενεργειών (προγραμμάτων, κ.λπ.). Η παρακολούθηση αυτή εξασφαλίζεται με εκθέσεις που συντάσσονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που αποφασίζονται από κοινού, με δειγματοληπτικούς ελέγχους και με επιτροπές που δημιουργούνται για το λόγο αυτό.

[…]

3. Οι επιτροπές παρακολούθησης δημιουργούνται στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης βάσει συμφωνίας μεταξύ του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και της Επιτροπής.

Η Επιτροπή και, κατά περίπτωση, η ΕΤΕ μπορούν να εκπροσωπούνται στις επιτροπές αυτές.»

Οι αποφάσεις της Επιτροπής που περιέχουν τους εφαρμοστέους στην επίμαχη χρηματοδοτική παρέμβαση κανόνες

8 Στις 29 Ιουλίου 1994, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 94/629/ΕΚ περί θεσπίσεως του κοινοτικού πλαισίου στήριξης για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στις ιταλικές περιφέρειες τις οποίες αφορά ο στόχος αριθ. 1, δηλαδή τις Περιφέρειες Abruzzo, Basilicata, Calabria, Campania, Molise, Puglia, Sardegna και Sicilia (ΕΕ L 250, σ. 21), για την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1994 και 31ης Δεκεμβρίου 1999.

9 Στις 23 Απριλίου 1997, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 97/322/ΕΚ, περί τροποποιήσεως των αποφάσεων με τις οποίες εγκρίνονται τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης, τα ενιαία έγγραφα προγραμματισμού και οι κοινοτικές πρωτοβουλίες, οι οποίες λαμβάνονται αναφορικά με την Ιταλία (ΕΕ L 146, σ. 11). Με την απόφαση αυτή ορίστηκαν οι κανόνες σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των διαφόρων κοινοτικών παρεμβάσεων στην Ιταλία. Στο παράρτημα της εν λόγω αποφάσεως περιλαμβάνεται το Δελτίο αριθ. 19 (στο εξής: Δελτίο αριθ. 19), αντικείμενο του οποίου είναι η επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων όσον αφορά τη λήψη μέτρων χρηματοοικονομικής τεχνικής συνισταμένων στη δημιουργία ταμείων κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου (στο εξής: ΤΚΚ).

10 Οι γενικές αρχές που διέπουν τη συγχρηματοδότηση των περιλαμβανόμενων στο Δελτίο αριθ. 19 πράξεων χρηματοοικονομικής τεχνικής ορίζουν ιδίως τα εξής:

«ii) η Κοινότητα συγχρηματοδοτεί τη δημόσια συμβολή στο εταιρικό κεφάλαιο του ταμείου. Δεν συμμετέχει, όμως, στη διαχείριση του ταμείου και δεν συμβάλλει στις δαπάνες διαχείρισής του. Μόνο τα κράτη μέλη και οι ιδιωτικοί ή οι δημόσιοι εταίροι τους, και όχι η Επιτροπή, αποτελούν τους συμμετέχοντες/μετόχους των εν λόγω ταμείων·

[...]

vii) οι κανόνες λειτουργίας των εν λόγω ταμείων πρέπει να προσαρμόζονται στις διατάξεις δημοσιονομικής εκτέλεσης των παρεμβάσεων, ιδιαίτερα όσον αφορά την έννοια της δέσμευσης και των πραγματοποιηθεισών δαπανών καθώς και το κλείσιμο της παρέμβασης·

viii) τα Ταμεία κεφαλαίων κινδύνου πραγματοποιούν παρεμβάσεις υπέρ χρηματοοικονομικά και οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων. […]»

11 Όσον αφορά τις ειδικές διατάξεις περί ΤΚΚ, το Δελτίο αριθ. 19, στο τμήμα Β που φέρει τον τίτλο «Λεπτομέρειες λειτουργίας των ΤΚΚ», ορίζει:

«[...]

2. Οι παρεμβάσεις των Ταμείων Κεφαλαίων Κινδύνου συνίστανται σε απόκτηση εταιρικών μεριδίων, δηλαδή, μεταξύ άλλων: εγγραφές σε μετοχικά κεφάλαια (μετοχές ή τίτλοι ιδιοκτησίας) στις ενισχυόμενες επιχειρήσεις, δάνεια (ενδεχομένως συμμετοχικά), ομόλογα (ενδεχομένως μετατρέψιμα), κ.λπ. […]

[...]

8. Κατά την περίοδο της κοινοτικής παρέμβασης, τα έσοδα ενός Ταμείου Κεφαλαίων Κινδύνου (ιδιαίτερα τα ενδεχόμενα μερίσματα, τα κεφαλαιουχικά κέρδη και το προϊόν των τόκων επενδύσεων) πρέπει να επανατροφοδοτούν το ταμείο και να χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση της συμμετοχής σε μετοχικά κεφάλαια καθώς και για τις δαπάνες διαχείρισης εντός των προβλεπομένων [στο ίδιο Δελτίο] ορίων.

[…]

10. Οι δραστηριότητες των Ταμείων Κεφαλαίων Κινδύνου παρουσιάζονται σε εκθέσεις οι οποίες υποβάλλονται ετησίως στην Επιτροπή μετά γνωμοδότηση της επιτροπής παρακολούθησης. Οι εν λόγω εκθέσεις πρέπει να περιλαμβάνουν απολογισμό και ανάλυση των εσόδων και ζημιών του Ταμείου Κεφαλαίων Κινδύνου, λεπτομερή παρουσίαση των πραγματοποιηθεισών δαπανών διαχείρισης, ανάλυση των πραγματοποιηθεισών καταβολών προς το ταμείο, λεπτομερή κατάλογο των συμμετοχών που πραγματοποιήθηκαν (επενδύσεις, χορηγηθέντα δάνεια, κ.λπ., ανά επιχείρηση και ανά τομέα, με την επιφύλαξη των αρχών της εμπιστευτικότητας) και τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίστηκαν και τις λύσεις οι οποίες ενδεχομένως προτάθηκαν ή υιοθετήθηκαν.

11. Η Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο έχουν δικαίωμα ελέγχου των δραστηριοτήτων των Ταμείων Κεφαλαίων Κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος διενεργείας λογιστικού ελέγχου των επιχειρήσεων στις οποίες τα ΤΚΚ έχουν ή είχαν συμμετοχές, από τα ίδια τα εν λόγω όργανα ή κατ' ανάθεση σε τρίτους.

[…]»

12 Στο τμήμα Γ του Δελτίου αριθ. 19 ως «νομική και δημοσιονομική δέσμευση» ορίζεται η «νομική πράξη της σύστασης ή αύξησης του αρχικού κεφαλαίου ενός Ταμείου Κεφαλαίου Κινδύνου». Ως «πραγματοποιηθείσες δαπάνες» το ίδιο τμήμα ορίζει την «καταβολή σε ρευστά των μεριδίων κεφαλαίου του ΤΚΚ [καταβεβλημένο κεφάλαιο] από τους συμμετέχοντες σε στενή σχέση με τις εκθέσεις εκτέλεσης οι οποίες αναφέρουν τις πραγματοποιηθείσες συμμετοχές σε μετοχικά κεφάλαια, οι οποίες αποτελούν την αιτιολόγηση της καλής εφαρμογής του μέτρου».

13 Στο τμήμα Δ του Δελτίου αριθ. 19, υπό τον τίτλο «Κλείσιμο της παρέμβασης», ορίζεται ότι:

«1. Τα ΤΚΚ πρέπει να συγκροτούνται για μια επαρκή διάρκεια σε συνάρτηση προς τους επιδιωκόμενους στόχους. Η ελάχιστη διάρκεια ενός ΤΚΚ είναι ίση προς τη διάρκεια της μορφής παρέμβασης.

2. Κατά το κλείσιμο της κοινοτικής παρέμβασης (μετά τη λήξη της προθεσμίας για τις πληρωμές) πρέπει να κλείσει η καθαρή χρηματοοικονομική θέση των ΤΚΚ μετά από σύγκριση της χρησιμοποίησης του συνολικού καταβεβλημένου κεφαλαίου προς το συνολικό ποσό των παρεμβάσεων στις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου.

– Εάν διαπιστωθεί ότι το ποσό το οποίο προκύπτει από το σωρευτικό σύνολο των παρεμβάσεων στις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου καλύπτει τουλάχιστον το 100 % του καταβεβλημένου κεφαλαίου, θεωρείται ότι το μέτρο εκτελέστηκε πλήρως.

[…]

– Εάν παρά την εποπτεία της επιτροπής παρακολούθησης, κατά τη στιγμή του κλεισίματος, το συνολικό ποσό των παρεμβάσεων στις επιχειρήσεις κατά την περίοδο ήταν κατώτερο του συνολικού καταβεβλημένου κεφαλαίου, το τελικό υπόλοιπο το οποίο θα καταβληθεί στο κράτος μέλος από την Κοινότητα επί της σχετικής μορφής παρέμβασης μειώνεται κατά ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο υπερβάλλον ποσό.

3. Μετά την πληρωμή του τελικού υπολοίπου της μορφής παρέμβασης, η Επιτροπή δεν παρεμβαίνει πλέον στην εκτέλεση ή την παρακολούθηση της δράσεως […]».

Ιστορικό της διαφοράς

Τα προ της ασκήσεως της προσφυγής περιστατικά και η προσβαλλόμενη απόφαση

14 Σε εκτέλεση του κανονισμού 2052/88, η Επιτροπή, με την απόφαση 94/629, ενέκρινε το κοινοτικό νομικό πλαίσιο σχετικά με τις παρεμβάσεις υπέρ των ιταλικών περιφερειών τις οποίες αφορούσε ο στόχος αριθ. 1, μεταξύ των οποίων και η Περιφέρεια της Basilicata, για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1994 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1999.

15 Για να ευνοήσει την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (στο εξής: ΜΜΕ) με έδρα την Περιφέρεια της Basilicata, η Ιταλική Κυβέρνηση υπέβαλε στην Επιτροπή, στις 24 Φεβρουαρίου 1998, αίτηση χρηματοδοτικής συνδρομής υπό τη μορφή συνολικής επιδοτήσεως. Το μέτρο αριθ. 2 που προτεινόταν στην αίτηση προέβλεπε τη σύσταση ΤΚΚ με κεφάλαια προερχόμενα από το ΕΤΠΑ και από τον ιδιωτικό τομέα, για την υλοποίηση χρηματοδοτικών παρεμβάσεων (απόκτηση συμμετοχών στο μετοχικό κεφάλαιο, συμμετοχικά δάνεια και μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια) υπέρ επιχειρήσεων με έδρα την εν λόγω περιφέρεια ή προτιθέμενων να εγκατασταθούν σε αυτήν.

16 Με την απόφαση C(1999) 314, της 2ας Μαρτίου 1999, περί χορηγήσεως συνδρομής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης υπό μορφή συνολικής επιδοτήσεως για την υλοποίηση μέτρων στήριξης υπέρ των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια της Basilicata, απόφαση εντασσόμενη στο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης των διαρθρωτικών παρεμβάσεων που προβλέπει ο στόχος αριθ. 1 για την Ιταλία, η Επιτροπή ενέκρινε τη χορήγηση της συνδρομής που ζήτησαν οι ιταλικές αρχές (στο εξής: απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής).

17 Κατά το άρθρο 5 της εν λόγω αποφάσεως, η «κοινοτική συνδρομή αφορά τις δαπάνες που συνδέονται με τις πράξεις που προβλέπει η συνολική επιδότηση, ως προς τις οποίες θα έχουν αναληφθεί, στο επίπεδο του κράτους μέλους, νομικώς δεσμευτικές υποχρεώσεις, και για τις οποίες θα έχουν δεσμευθεί ειδικά, το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 1999, οι απαραίτητοι οικονομικοί πόροι». Η προθεσμία για τη λογιστική εγγραφή των δαπανών που αφορούν τις δράσεις αυτές λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2001.

18 Το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως, το οποίο διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από τις ιταλικές αρχές προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνδρομή, προσαρτήθηκε στην απόφαση περί χορηγήσεως της εν λόγω συνδρομής (στο εξής: σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως) και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της. Το σχέδιο αυτό προβλέπει την υλοποίηση της παρεμβάσεως σε τρία στάδια, δηλαδή το στάδιο «προωθήσεως», «συστάσεως» και «διαχειρίσεως» του ΤΚΚ (σημείο 5.2.2 του σχεδίου συνολικής επιδοτήσεως). Εξάλλου, το σημείο 5.2.5 προσδιορίζει ότι το κεφάλαιο ανέρχεται σε 9,7 εκατομμύρια ευρώ, από τα οποία 4,7 εκατομμύρια ευρώ προέρχονται από το ΕΤΠΑ, και ότι,

δυνάμει του Δελτίου αριθ. 19, ως «δέσμευση» νοείται η «νομική πράξη της σύστασης του κεφαλαίου του Ταμείου» και ως «δαπάνες» η «καταβολή σε μετρητά των μεριδίων κεφαλαίου του ΤΚΚ που καταβάλλεται από τους συμμετέχοντες». Τέλος, στο σχέδιο ορίζεται ότι οι δεσμεύσεις πρέπει να έχουν αναληφθεί «το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 1999» (σημείο 5.2.6 του ίδιου σχεδίου) και ότι το ταμείο έχει διάρκεια δέκα ετών από της συστάσεώς του.

19 Οι λεπτομέρειες χορηγήσεως της συνολικής επιδοτήσεως ορίστηκαν με σύμβαση που συνήφθη στις 22 Ιουλίου 1999 μεταξύ της Επιτροπής και του Centro europeo di impresa e innovazione Systema BIC Basilicata, το οποίο είχε αρχικώς ενεργήσει ως ενδιάμεσος φορέας για τη συνολική επιδότηση και το οποίο διαδέχθηκε στη συνέχεια η νυν αναιρεσείουσα (στο εξής: σύμβαση). Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει, στο άρθρο 9, τη σύσταση επιτροπής παρακολουθήσεως συγκροτούμενης από τους εκπροσώπους της Επιτροπής, τους εκπροσώπους των αρμοδίων εθνικών αρχών και τους εκπροσώπους του ενδιάμεσου φορέα.

20 Το άρθρο 9, παράγραφοι 2 και 3, της συμβάσεως ορίζει:

«2. Τα μέτρα που λαμβάνονται για την εκτέλεση της παρούσας συμβάσεως υπόκεινται, τόσο κατά τη διάρκεια της εφαρμογής τους όσο και μετά το πέρας αυτής, στις διατάξεις περί παρακολουθήσεως και αξιολογήσεως οι οποίες περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΚ) 4253/88 και εξειδικεύονται στο [κοινοτικό πλαίσιο στήριξης].

3. Η αναφερόμενη στις παραγράφους 1 και 2 αξιολόγηση διενεργείται με την ευθύνη της επιτροπής παρακολουθήσεως της συνολικής επιδοτήσεως. Ο ενδιάμεσος φορέας διαβιβάζει στην επιτροπή όλες τις αναγκαίες πληροφορίες στο πλαίσιο της παρακολουθήσεως και αξιολογήσεως.»

21 Το άρθρο 13, παράγραφοι 2 και 4, της συμβάσεως ορίζει:

«2. […] για την καταβολή του τελικού υπολοίπου απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικώς οι παρακάτω προϋποθέσεις:

– υποβολή από την Περιφέρεια της Basilicata στην Επιτροπή αιτήσεως καταβολής, δεόντως θεωρημένης [από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών], εντός έξι μηνών από της υλοποιήσεως της σχετικής δράσεως,

[…]

4. Οι δεσμεύσεις για δαπάνες υπέρ των πρωτοβουλιών που τυγχάνουν της συνδρομής της συνολικής επιδοτήσεως (απόφαση περί αναθέσεως, σύναψη των συμβάσεων για τις εξωτερικές δράσεις) πρέπει να αναληφθούν το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1999. Οι καταβολές που πραγματοποιούνται από τον ενδιάμεσο φορέα στο πλαίσιο της εκτελέσεως της συνολικής επιδοτήσεως χωρούν το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2001 και η υποβολή στην Επιτροπή των λογαριασμών που αφορούν τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε ο ενδιάμεσος φορέας για την εκτέλεση της εν λόγω επιδοτήσεως χωρεί το αργότερο στις 30 Ιουνίου 2002.»

22 Το άρθρο 16, παράγραφος 5, της συμβάσεως έχει ως εξής:

«Αν ο ενδιάμεσος φορέας αθετήσει κάποια από τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη σύμβαση ή δεν την εκπληρώνει προσηκόντως, η Επιτροπή –κατόπιν συνεννοήσεως με την Περιφέρεια Basilicata– μπορεί να τον καλέσει, με συστημένη επιστολή, να εκπληρώσει την εν λόγω υποχρέωση. Αν η υποχρέωση δεν εκπληρωθεί εντός μηνός από της οχλήσεως, η Επιτροπή μπορεί, ενεργώντας συντονισμένα με την

Περιφέρεια Basilicata, ανεξάρτητα από τις συνέπειες που προβλέπει η διέπουσα τη σύμβαση νομοθεσία, να καταγγείλει τη σύμβαση χωρίς άλλη διατύπωση.»

23 Το άρθρο 18 της συμβάσεως ορίζει ότι η σύμβαση λήγει στις 30 Ιουνίου 2002.

Η σύσταση και θέση σε λειτουργία του ΤΚΚ

24 Το ΤΚΚ συστάθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1999 έχοντας εξασφαλίσει χρηματοδότηση 9,7 εκατομμυρίων ευρώ, εκ των οποίων 4,7 εκατομμύρια ευρώ από πόρους του ΕΤΠΑ και 5 εκατομμύρια ευρώ από ιδιώτες επενδυτές. Οι καταβολές του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιήθηκαν στο σύνολό τους μεταξύ Φεβρουαρίου του 2000 και Δεκεμβρίου του 2001.

25 Με έγγραφο της 18ης Μαρτίου 2003, η Περιφέρεια της Basilicata διαβίβασε στο ιταλικό Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών την τελική δήλωση των δαπανών και την αίτηση πληρωμής που της υπέβαλε η νυν αναιρεσείουσα. Στις 20 Μαρτίου 2003, το εν λόγω υπουργείο διαβίβασε τα έγγραφα αυτά στην Επιτροπή.

26 Με έγγραφο της 10ης Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή ανακοίνωσε στις ιταλικές αρχές και στη νυν αναιρεσείουσα ότι, κατά την εκτίμησή της, δυνάμει του τμήματος Δ του Δελτίου αριθ. 19, μέρος της αρχικώς χορηγηθείσας συνδρομής δεν δικαιολογούνταν καθότι δεν είχε επενδυθεί στις ΜΜΕ προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001.

27 Στις 20 Απριλίου 2006, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση με την οποία, εκτιμώντας ότι μέρος της συνδρομής του ΕΤΠΑ δεν είχε αξιοποιηθεί για την απόκτηση εταιρικών μεριδίων στις ΜΜΕ προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001, προέβη σε μείωση κατά 4 554 108,91 ευρώ της συνδρομής που χορηγήθηκε στο πλαίσιο της συνολικής επιδοτήσεως υπέρ της Περιφερείας της Basilicata και ζήτησε την επιστροφή ποσού 3 434 108,91 ευρώ.

28 Στις σκέψεις 9, 10, 18 και 19 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκανε μνεία των αντιρρήσεων που εξέφρασε ο ενδιάμεσος φορέας τόσο εγγράφως όσο και κατά την ακρόαση της 27ης Οκτωβρίου 2005. Επιπλέον, στη σκέψη 22 της ίδιας αποφάσεως, επισήμανε ιδίως ότι:

«Όσον αφορά το ζήτημα της μη επιλεξιμότητας των δαπανών […] η Επιτροπή φρονεί ότι οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο ενός ταμείου κεφαλαίων κινδύνου εξαρτώνται από την πλήρωση της “προϋποθέσεως της λυσιτέλειας” με πραγματικές θετικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις, προϋποθέσεως που εν προκειμένω δεν πληρούται εφόσον, κατά την εκπνοή της προθεσμίας που έχει ταχθεί για τη διενέργεια των πληρωμών του σχεδίου (31 Δεκεμβρίου 2001), [έχουν] εκταμιευθεί ποσά κάτω του 3 % των κονδυλίων του Ταμείου (ήτοι 9 700 000 [ευρώ], εκ των οποίων 4 700 000 [ευρώ] από πόρους του ΕΤΠΑ) για απόκτηση εταιρικών μεριδίων στις επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι του ΕΤΠΑ, οι οποίοι συνίστανται στη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων που καθιστούν δυνατή τη διατήρηση ή δημιουργία σταθερών θέσεων εργασίας και την ενίσχυση των [ΜΜΕ] μέσω της βελτιώσεως των δυνατοτήτων προσβάσεώς τους στην κεφαλαιαγορά, μέσω της παροχής εγγυήσεων και της αποκτήσεως εταιρικών μεριδίων σε αυτές, δεν μπορούν να θεωρούνται επιτευχθέντες με την απλή καταβολή σε μετρητά μεριδίων του κεφαλαίου για τη σύσταση του Ταμείου.»

I – Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

29 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 30 Ιουνίου 2006, η νυν αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως αιτούμενη και την καταβολή αποζημιώσεως.

Επί της προσφυγής ακυρώσεως

30 Στο υπόμνημα αντικρούσεως που υπέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή αμφισβήτησε το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως, ισχυριζόμενη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αφορούσε άμεσα, υπό την έννοια του άρθρου 230, παράγραφος 4, ΕΚ, τη νυν αναιρεσείουσα, δεδομένου ότι δεν είχε ως αποδέκτη την τελευταία και ότι δικαιούχος της επιδοτήσεως που χορηγήθηκε στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΤΠΑ δεν ήταν η νυν αναιρεσείουσα.

31 Το Πρωτοδικείο δεν αποφάνθηκε επ' αυτού του λόγου απαραδέκτου κρίνοντας ότι το αίτημα στερούνταν σε κάθε περίπτωση ερείσματος.

32 Προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως, η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε έξι λόγους, εκ των οποίων θα εξεταστούν μόνον όσοι είναι κρίσιμοι στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης.

33 Με τον αντλούμενο από την παράβαση των οριζόμενων στο Δελτίο αριθ. 19 λόγο ακυρώσεως, η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε ότι ο ορισμός που έδωσε η Επιτροπή στην περιλαμβανόμενη στο τμήμα Γ του εν λόγω Δελτίου έννοια των «όντως πραγματοποιηθεισών δαπανών» είναι εσφαλμένος. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, μη λαμβάνοντας υπόψη την προβλεπόμενη διάκριση των εννοιών «δαπάνες» και «δεσμεύσεις», συνήγαγε το συμπέρασμα ότι οι «όντως πραγματοποιηθείσες δαπάνες», οι οποίες έπρεπε να εκτελεστούν προ της καταληκτικής ημερομηνίας της 31ης Δεκεμβρίου 2001, ήταν αυτές που απέρρεαν από την απόκτηση εταιρικών μεριδίων από το ΤΚΚ στις ΜΜΕ. Όπως όμως σαφώς προκύπτει από το ως άνω τμήμα, από το σημείο 5.2.5. του σχεδίου συνολικής επιδοτήσεως, από το άρθρο 5 της αποφάσεως περί χορηγήσεως της συνδρομής και από το άρθρο 13, παράγραφος 4, της συμβάσεως, οι «όντως πραγματοποιηθείσες δαπάνες» συνίστανται σε «δεσμεύσεις», δηλαδή σε καταβολή μετρητών υπέρ του ΤΚΚ, επομένως μόνον οι καταβολές αυτές πρέπει υποχρεωτικώς να χωρήσουν προ της προαναφερθείσας καταληκτικής ημερομηνίας.

34 Επιπλέον, η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η διάρκεια της κοινοτικής παρεμβάσεως ταυτιζόταν αναπόφευκτα με αυτήν του Ταμείου, το οποίο έπαψε να υφίσταται στις 16 Δεκεμβρίου 2009. Τόνισε συναφώς ότι θα ήταν δυσχερές, αν όχι αδύνατο, το Ταμείο να αποκτήσει εταιρικά μερίδια στις ΜΜΕ έναντι τιμήματος ίσου με το δικό του κεφάλαιο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2001.

35 Το Πρωτοδικείο απέρριψε αυτόν τον λόγο ακυρώσεως κρίνοντας, στις σκέψεις 42 έως 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ως ημερομηνία περατώσεως της κοινοτικής παρεμβάσεως την 31η Δεκεμβρίου 2001. Επισήμανε ότι, όπως προκύπτει από το Δελτίο αριθ. 19, ιδίως το τμήμα Δ αυτού, η διάρκεια της συνδρομής δεν ταυτίζεται με αυτήν του ΤΚΚ, εφόσον αυτή μπορεί να παρατείνεται και μετά την περάτωση της παρεμβάσεως. Έκρινε, επιπροσθέτως, ότι όπως προκύπτει από το τμήμα Γ του εν λόγω Δελτίου, οι «όντως πραγματοποιηθείσες δαπάνες» που πρέπει να εκτελεσθούν προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001 συνίστανται όχι μόνο στις απορρέουσες από τη σύσταση του ΤΚΚ εισφορές αλλά και στην εκ μέρους αυτού απόκτηση εταιρικών μεριδίων. Κατά το Πρωτοδικείο, η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από το σημείο 5.2.5 του σχεδίου συνολικής επιδοτήσεως, στο οποίο επαναλαμβάνονται οι

διατάξεις του προαναφερθέντος τμήματος Γ, καθώς και από τη σύμβαση, της οποίας η ενέργεια λήγει στις 30 Ιουνίου 2002, ημερομηνία προ της οποίας δεν δύναται να περατωθεί η κοινοτική παρέμβαση.

36 Με τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την έλλειψη λογικής αλληλουχίας, τον ανεπιεική χαρακτήρα και τη μη συνδρομή των νομικών και πραγματικών προϋποθέσεων για τη θεμελίωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε την αιτίαση ότι η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της στη δήθεν παράβαση, κατά την σκέψη 22, της «προϋποθέσεως της λυσιτέλειας της παρεμβάσεως» η οποία δεν περιλαμβάνεται ούτε στην απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής ούτε στο σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως. Η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε ότι, σε κάθε περίπτωση, η μη τήρηση της προϋποθέσεως αυτής, έστω και αν λογισθεί διαπραχθείσα, δεν αποτελεί παρατυπία ικανή να θίξει τη φύση ή τις λεπτομέρειες εφαρμογής της παρεμβάσεως υπό την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88.

37 Το Πρωτοδικείο έκρινε συναφώς, με τις σκέψεις 66 έως 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, όπως σαφώς προκύπτει από την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ των διαδίκων διαρκούσης της διοικητικής διαδικασίας καθώς και από την 23η αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή στηρίχθηκε ιδίως στις διατάξεις του τμήματος Δ του Δελτίου αριθ. 19, οι δε λοιπές σκέψεις της εν λόγω αποφάσεως είχαν απλώς ως αντικείμενο την ενίσχυση της ερμηνείας που δόθηκε στο τμήμα αυτό. Επιπλέον, υπενθύμισε ότι το άρθρο 1 του κανονισμού 4254/88 ορίζει ότι σκοπός του ΕΤΠΑ είναι η χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων. Επομένως, οι παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα των επιδιωκόμενων με αυτό σκοπών, οι οποίοι δεν μπορούν να λογίζονται ως πλήρως επιτευχθέντες με την απλή καταβολή σε μετρητά μεριδίων του κεφαλαίου για τη σύσταση του ΤΚΚ.

38 Με τον αντλούμενο από την παράβαση κανόνων διαδικασίας, ιδίως των προβλεπόμενων στα άρθρα 25 και 26 του κανονισμού 4253/88, λόγο ακυρώσεως, η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να κινήσει την καθιερούμενη στο άρθρο 24 του κανονισμού αυτού διαδικασία, χωρίς να έχει προβάλει αντιρρήσεις ως προς την εκτέλεση διαρκούσης της υλοποιήσεως της παρεμβάσεως, ιδίως κατά τις συσκέψεις της επιτροπής παρακολουθήσεως της 14ης Ιουνίου και της 10ης Δεκεμβρίου 2001.

39 Όσον αφορά την υποτιθέμενη παράβαση των άρθρων 25 και 26 του κανονισμού 4253/88, το Πρωτοδικείο επισήμανε, ιδίως στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα άρθρα αυτά δεν περιέχουν κανένα διαδικαστικό κανόνα δυνάμει του οποίου η άσκηση του δικαιώματος της Επιτροπής να μειώσει ή να καταργήσει την κοινοτική συνδρομή εξαρτάται από την προ της περατώσεως της παρεμβάσεως προβολή αντιρρήσεων ως προς την καλή εκτέλεση του σχεδίου.

40 Προσέθεσε δε, στην ως άνω σκέψη 79, ότι, έστω και αν γίνει δεκτό ότι τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης μπορούν να εφαρμόζουν κανόνες διαδικασίας, οι οποίοι δεν προβλέπονται ρητώς από τον κοινοτικό νομοθέτη, προκειμένου να τηρηθούν θεμελιώδεις αρχές (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, C-462/98 P, Mediocurso κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-7183), η νυν αναιρεσείουσα δεν προβάλλει, εν προκειμένω, ότι ο διαδικαστικός κανόνας που επικαλείται, και ο οποίος θα μπορούσε να συναχθεί από τις υποχρεώσεις εποπτείας που βαρύνουν την Επιτροπή, είναι αναγκαίος για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων άμυνάς της.

41 Με τους λόγους ακυρώσεως που αντλούνται από την παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας του δικαίου καθώς και την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η Επιτροπή της είχε προκαλέσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς την υλοποίηση του σχεδίου εξαιτίας της εγκρίσεως, ιδίως

στο πλαίσιο της επιτροπής παρακολουθήσεως, των υλοποιηθεισών παρεμβάσεων και της προόδου του σχεδίου συνολικής επιδοτήσεως. Ισχυρίστηκε ότι, μολονότι όλες οι εξαμηνιαίες εκθέσεις που υποβλήθηκαν στην επιτροπή αυτή καταδείκνυαν σαφώς ότι, κατά την 30η Ιουνίου 2001, δεν είχε διενεργηθεί καμία χρηματοδοτική πράξη, η εν λόγω επιτροπή ουδέποτε προέβαλε αντιρρήσεις ως προς αυτήν την κατάσταση.

42 Το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 88 έως 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι προβαλλόμενες από τη νυν αναιρεσείουσα περιστάσεις δεν ήσαν ικανές να της δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, δεδομένου ότι οι συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και μη αντιφατικές διαβεβαιώσεις, έστω και αν λογίζονταν αποδεδειγμένες, ήσαν αντίθετες προς τις εφαρμοζόμενες διατάξεις, ιδίως δε προς το Δελτίο αριθ. 19.

43 Η νυν αναιρεσείουσα προέβαλε τελικώς ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβίαζε την αρχή της αναλογικότητας καθόσον δεν περιορίστηκε στην επιβολή παύσεως πληρωμής μη καταβληθέντων ποσών αλλά επέβαλε επιπλέον την ανάκτηση των ήδη χορηγηθέντων ποσών.

44 Το Πρωτοδικείο έκρινε συναφώς, στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν διέθετε διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τις συνέπειες που έπρεπε να επισύρει το γεγονός ότι, στις 31 Δεκεμβρίου 2001, μέρος του καταβληθέντος στο ΤΚΚ κεφαλαίου δεν είχε επενδυθεί στις ΜΜΕ. Παρέπεμψε, στο πλαίσιο αυτό, στην απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Δεκεμβρίου 1999, C-84/96, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-6547, σκέψεις 22, 23 και 47), προσθέτοντας ότι, αν λαμβάνονταν υπόψη οι περιστάσεις που επικαλέστηκε η νυν αναιρεσείουσα, θα προέκυπτε όχι μόνον παράβαση του Δελτίου αριθ. 19, αλλά και όφελος αυτής από την πεπλανημένη ερμηνεία του.

Επί της αγωγής αποζημιώσεως

45 Προς στήριξη του αιτήματος αποζημιώσεως, η νυν αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε ότι υπέστη ζημία λόγω της εκδοθείσας κατόπιν εσφαλμένης ερμηνείας των εφαρμοστέων ρυθμίσεων προσβαλλόμενης αποφάσεως. Για τον υπολογισμό αυτής, ζήτησε να ληφθούν υπόψη τόσο η περιουσιακή ζημία που αντιστοιχεί στο ποσό το οποίο η Επιτροπή αποφάσισε να ανακτήσει, προσαυξημένο με το ποσό που το ίδιο όργανο αποφάσισε να μην καταβάλει καθώς και με το διαφυγόν κέρδος, όσο και με την ηθική βλάβη που προκλήθηκε από την προσβολή της επαγγελματικής της φήμης εξαιτίας περιστάσεων που την οδήγησαν στην αθέτηση των υποχρεώσεών της.

46 Η νυν αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε επίσης ότι, ακόμη και αν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι παράνομη, η Επιτροπή οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη δεδομένου του ασυνήθους και ειδικού χαρακτήρα της ζημίας αυτής.

47 Το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 112 έως 117 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από την εξέταση των λόγων που προέβαλε η νυν αναιρεσείουσα προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν προέκυψε η διάπραξη παρανομίας και ότι, ως εκ τούτου, οι προϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως της ευθύνης οργάνου λόγω παράνομης πράξεως δεν πληρούνται. Διαπίστωσε, επιπλέον, ότι δεν αποδεικνύεται ασυνήθης και ειδικός χαρακτήρας της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη η νυν αναιρεσείουσα, δεδομένου ότι η υποτιθέμενη παράλειψη της Επιτροπής προς διενέργεια ελέγχου και επαληθεύσεως δεν εμπόδισε τη νυν αναιρεσείουσα να αποφύγει τη ζημία που ισχυρίζεται ότι υπέστη. Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο απέρριψε επίσης το αίτημα αποζημιώσεως για παράνομη πράξη.

Η αίτηση αναιρέσεως

48 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της ουσίας υπό το φως των κριτηρίων του Δικαστηρίου, και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα τόσο της παρούσας δίκης όσο και της πρωτόδικης διαδικασίας.

49 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως, και

– να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα της παρούσας δίκης όσο και σε αυτά της πρωτόδικης διαδικασίας.

50 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει οκτώ λόγους αναιρέσεως σχετικούς με την εκτίμηση του Πρωτοδικείου επί της προσφυγής ακυρώσεως και δυο λόγους αναιρέσεως σχετικούς με την εκτίμηση επί του αιτήματος αποζημιώσεως.

Επί του τμήματος της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που αφορά το παραδεκτό του αιτήματος ακυρώσεως

51 Στο υπόμνημα αντικρούσεώς της, η Επιτροπή επαναλαμβάνει κατ' αρχήν την πρωτοδίκως προβληθείσα επιχειρηματολογία της σχετικά με το απαράδεκτο των προβαλλόμενων λόγων ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Τονίζει ιδίως ότι αποδέκτης της αποφάσεως δεν ήταν η νυν αναιρεσείουσα, αλλά η Ιταλική Δημοκρατία, κατά συνέπεια δεν θιγόταν άμεσα από την απόφαση αυτή υπό την έννοια του άρθρου 230, παράγραφος 4, ΕΚ. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στο μέτρο που, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν μπορεί να προσβληθεί πρωτόδικη απόφαση με την οποία κρίνεται ότι παρέλκει η εξέταση ενστάσεως απαραδέκτου που προτάθηκε από ένα διάδικο, αλλά γίνονται δεκτά τα αιτήματα αυτού επί της ουσίας (βλ., ιδίως, απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2002, C-23/00 P, Συμβούλιο κατά Boehringer, Συλλογή 2002, σ. I-1873, σκέψεις 50 και 51), η ίδια δεν ζητεί την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά το μέρος που αφορά την πρωτοδίκως προταθείσα ένσταση απαραδέκτου.

52 Αρκεί συναφώς να επισημανθεί ότι επιχειρήματα αυτού του περιεχομένου δεν σκοπούν στην ανατροπή του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει ως εκ τούτου να κριθούν ως αλυσιτελή και ακολούθως να απορριφθούν.

Επί του τμήματος της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το οποίο αφορά το βάσιμο του αιτήματος ακυρώσεως

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από την «παραμόρφωση της ασκηθείσας από τη νυν αναιρεσείουσα προσφυγής»

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

53 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο, εξετάζοντας τους προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως λόγους με σειρά διαφορετική εκείνης του εισαγωγικού δικογράφου, αφενός, ανέτρεψε τη λογική αλληλουχία των επιχειρημάτων που ανέπτυξε η Επιτροπή προς θεμελίωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και, αφετέρου, παραμόρφωσε την έννοια και το περιεχόμενο της προσφυγής της. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι κεντρικό σημείο της αιτιολογίας της εν λόγω αποφάσεως είναι η υπέρβαση της προθεσμίας για την πραγματοποίηση των επιλέξιμων δαπανών, ενώ η Επιτροπή, στην 22η αιτιολογική σκέψη της αποφάσεώς της, είχε ρητώς ορίσει ότι η επιλεξιμότητα των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων του ΤΚΚ εξαρτάται από την πλήρωση της «προϋπόθεσης της λυσιτέλειας». Επομένως, αντικείμενο του πρώτου λόγου ακυρώσεως ήταν η νομιμότητα αυτής ακριβώς της προϋποθέσεως, λόγος επί το οποίου το Πρωτοδικείο δεν αποφάνθηκε.

54 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι ως άνω ισχυρισμοί είναι ανακριβείς. Τονίζει, αφενός, ότι το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράνομη αναφορά στην προϋπόθεση της λυσιτέλειας και ότι, αφετέρου, η σειρά εξετάσεως του Πρωτοδικείου προφανώς είναι λογική, αποδεκτή και συγκλίνουσα με τη συλλογιστική που αναπτύχθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση. Ειδικότερα, η προσβαλλόμενη απόφαση βασίζεται στις διατάξεις του Δελτίου αριθ. 19, η δε «προϋπόθεση της λυσιτέλειας», της οποίας κάνει μνεία, δεν αποτελεί νομικό έρεισμα της αποφάσεως, αλλά έννοια που επεξηγεί τον λόγο υπάρξεως των κανόνων λειτουργίας του ΤΚΚ και παρέχει τα εργαλεία για την ερμηνεία των κανόνων αυτών.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

55 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατ' ουσίαν κατά της λογικής διαρθρώσεως του συλλογισμού που ανέπτυξε το Πρωτοδικείο στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Κατά την αναιρεσείουσα, η διάρθρωση αυτή παραμόρφωσε την έννοια και το περιεχόμενο τόσο της προσβαλλομένης αποφάσεως όσο και του δικογράφου της προσφυγής.

56 Επιβάλλεται συναφώς να τονιστεί ότι απόφαση δικαστηρίου της ουσίας, με την οποία ελέγχεται η αιτιολογία πράξεως οργάνου της Ένωσης, λαμβανομένων προς τούτο υπόψη όλων των στοιχείων επί των οποίων η πράξη αυτή βασίζεται, δεν είναι ικανή να τροποποιεί αφεαυτής το περιεχόμενο της εν λόγω πράξεως, επειδή τα προαναφερθέντα στοιχεία εξετάζονται με σειρά διαφορετική εκείνης που ακολουθείται στην αιτιολογία. Επομένως, ελλείψει παραμορφώσεως ή πεπλανημένης εκτιμήσεως από το Πρωτοδικείο των πραγματικών και νομικών στοιχείων της προσβαλλομένης πράξεως, η συστηματική εξέταση των στοιχείων αυτών με σειρά διαφορετική εκείνης που ακολουθεί η εν λόγω πράξη δεν αποτελεί, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, πλάνη περί το δίκαιο.

57 Ομοίως, όσον αφορά την προβαλλόμενη παραμόρφωση της έννοιας και του περιεχομένου του δικογράφου της προσφυγής, επισημαίνεται ότι, κατά την εξέταση των προβαλλόμενων με το δικόγραφο λόγων ακυρώσεως, το επιληφθέν δικαστήριο δεν υποχρεούται να ακολουθεί στον δικανικό του συλλογισμό τη σειρά με την οποία οι λόγοι αυτοί παρατίθενται από τον προσφεύγοντα.

58 Επομένως, κατά το μέτρο που η αναιρεσείουσα δεν καταδεικνύει, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, τον πλημμελή χαρακτήρα της αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο λόγος αυτός δεν πρέπει να γίνει δεκτός.

59 Ως εκ τούτου, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από την πεπλανημένη ερμηνεία των διατάξεων του Δελτίου αριθ. 19

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

60 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο, κατά την εξέταση του αντλούμενου από μη τήρηση του Δελτίου αριθ. 19 λόγου ακυρώσεως, όχι μόνο συμπλήρωσε την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, αντικαθιστώντας με αυτόν τον τρόπο την Επιτροπή, αλλά προέβη επίσης σε πεπλανημένη ερμηνεία του εν λόγω Δελτίου. Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο προέβη σε ανακριβή ορισμό της έννοιας των «όντως πραγματοποιηθεισών δαπανών», εντάσσοντας σε αυτές τόσο τις δαπάνες συστάσεως του ΤΚΚ όσο και τις αντιστοιχούσες στην απόκτηση εταιρικών μεριδίων στις ΜΜΕ δαπάνες, συνάγοντας έτσι το εσφαλμένο συμπέρασμα ότι τα εταιρικά μερίδια έπρεπε να έχουν αποκτηθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2001.

61 Η αφετηρία της ως άνω ερμηνείας δεν είναι σαφής. Όντως, η απόκτηση εταιρικών μεριδίων σε ΜΜΕ δεν συναρτάται ευθέως προς την υλοποίηση της χρηματοδοτικής παρεμβάσεως, αλλά προς τις λειτουργικές της συνέπειες. Επομένως, αποδέκτες της παρεμβάσεως αυτής δεν είναι οι ΜΜΕ αλλά αποκλειστικώς το ΤΚΚ. Η προαναφερθείσα ημερομηνία θα έπρεπε ως εκ τούτου να ισχύσει αποκλειστικώς για τις προοριζόμενες για τη σύσταση του ΤΚΚ καταβολές.

62 Η αναιρεσείουσα προβάλλει συναφώς ότι καμία από τις σχετικές πράξεις δεν ορίζει ότι η 31η Δεκεμβρίου 2001 είναι η ημερομηνία εκπνοής της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι δαπάνες. Ειδικότερα, το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως για το μέτρο αριθ. 2 αναφέρεται στην προαναφερθείσα ημερομηνία υπό την έννοια της καταληκτικής ημερομηνίας για τις «δαπάνες» που συνίστανται στη μεταφορά κονδυλίων στο ΤΚΚ και όχι σε επενδύσεις στις ΜΜΕ. Η ερμηνεία του Πρωτοδικείου, κατά την οποία η ημερομηνία αυτή ισχύει για τις επενδύσεις, δεν μπορεί να θεμελιώνεται στη σύμβαση, ιδίως δε στο άρθρο 13, παράγραφος 4, αυτής, το οποίο αποτελεί γενική διάταξη εφαρμοζόμενη σε όλα τα μέτρα που προβλέπει το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως και όχι μόνο στο επίμαχο στην υπό κρίση υπόθεση μέτρο αριθ. 2.

63 Επιπροσθέτως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι θα ήταν δυσχερές, αν όχι αδύνατον, οι παρεμβάσεις στις ΜΜΕ να υλοποιηθούν προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001, δεδομένου ότι το ΤΚΚ δεν είχε πλήρως συσταθεί κατά τον χρόνο αυτόν.

64 Η Επιτροπή αμφισβητεί το σύνολο των επιχειρημάτων της αναιρεσείουσας. Όσον αφορά την αιτίαση ότι το Πρωτοδικείο αντικατέστησε με δική του αιτιολογία την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ουδόλως αντίκεινται προς την αιτιολογία της αποφάσεως δεδομένου ότι, κατά πάγια θέση της Επιτροπής, οι «όντως πραγματοποιηθείσες δαπάνες» αντιστοιχούν στις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις ΜΜΕ.

65 Όσον αφορά το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι σκοποί του μέτρου αριθ. 2 δεν μπορούν να περιορίζονται στην υλοποίηση του ΤΚΚ, όπως φρονεί η αναιρεσείουσα, αλλά πρέπει να λαμβάνουν επίσης υπόψη το «στάδιο της εκτελέσεως» του εν λόγω μέτρου, δηλαδή την απόκτηση εταιρικών μεριδίων στις ΜΜΕ. Εξάλλου, όσον αφορά την ερμηνεία του Δελτίου αριθ. 19, η Επιτροπή φρονεί ότι, όπως ορθώς επισήμανε το Πρωτοδικείο, ο όρος «όντως πραγματοποιηθείσες δαπάνες», όπως καθορίζεται στο εν λόγω Δελτίο, συνδέει ρητώς την έννοια των πραγματοποιούμενων στο πλαίσιο του ΤΚΚ δαπανών με πραγματική παρέμβαση χρηματοοικονομικής τεχνικής υπέρ των επιχειρήσεων που είναι δικαιούχοι της συγχρηματοδοτήσεως του ΕΤΠΑ. Ως εκ τούτου, η καταληκτική ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2001 αφορά αποκλειστικώς τις επενδύσεις στις ως άνω επιχειρήσεις.

66 Τέλος, όσον αφορά τα επιχειρήματα τα σχετικά με τις αντικειμενικές δυσχέρειες στις οποίες προσέκρουσε η υλοποίηση των επενδύσεων προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001, η Επιτροπή τονίζει ότι, όπως εξάλλου επισήμανε και το ίδιο το Πρωτοδικείο, το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως προέβλεπε, στο σημείο 5.2.2., ένα πρώτο στάδιο υλοποιήσεως της κοινοτικής παρεμβάσεως συνιστάμενο στον εντοπισμό των επιχειρήσεων τις οποίες ενδεχομένως αφορούσε το ΤΚΚ. Επομένως, η ταχθείσα για την πραγματική υλοποίηση των επενδύσεων προθεσμία, δηλαδή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2001, μπορούσε εύκολα να τηρηθεί.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

67 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ′, του κανονισμού 2052/88, μεταξύ των μορφών παρεμβάσεως των διαρθρωτικών ταμείων συγκαταλέγονται και οι «συνολικές επιδοτήσεις» «τις οποίες διαχειρίζεται, κατά κανόνα, ένας ενδιάμεσος φορέας που ορίζεται από το κράτος μέλος σε συμφωνία με την Επιτροπή, ο οποίος εξασφαλίζει την κατανομή σε επιμέρους επιχορηγήσεις προς τους τελικούς δικαιούχους».

68 Αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι η χορήγηση συνολικής επιδοτήσεως μέσω της συστάσεως ενός ΤΚΚ. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Δελτίο αριθ. 19, τα διαρθρωτικά ταμεία συγχρηματοδοτούν ένα ΤΚΚ στο οποίο συμμετέχουν επίσης εθνικοί εταίροι και το οποίο, κατ' εφαρμογήν του γενικού κανόνα, στοιχείο β′, του Δελτίου αριθ. 19, διαχειρίζεται όχι η Επιτροπή αλλά το εθνικό όργανο που έχει την ιδιότητα του ενδιάμεσου φορέα για την κατανομή της συνολικής επιδοτήσεως. Κατά τον γενικό κανόνα, στοιχεία ζ′ και η′, του εν λόγω Δελτίου, το ΤΚΚ, το οποίο έχει συσταθεί τόσο με εθνικούς όσο και με πόρους του ΕΤΠΑ, παρεμβαίνει υπέρ βιώσιμων επιχειρήσεων τηρώντας τις διατάξεις περί δημοσιονομικής εκτελέσεως των κοινοτικών παρεμβάσεων.

69 Το τμήμα Γ του Δελτίου αριθ. 19 κάνει συναφώς χρήση των όρων «δέσμευση» και «όντως πραγματοποιηθείσες δαπάνες» που σημαίνουν αντιστοίχως «νομική πράξη της σύστασης ή αύξησης του αρχικού κεφαλαίου ενός Ταμείου Κεφαλαίου Κινδύνου» και «δαπάνες συνιστάμενες στην καταβολή σε ρευστά των μεριδίων κεφαλαίου του ΤΚΚ από τους συμμετέχοντες (καταβεβλημένο κεφάλαιο) σε στενή σχέση με τις εκθέσεις εκτέλεσης οι οποίες αναφέρουν τις πραγματοποιηθείσες συμμετοχές σε μετοχικά κεφάλαια, οι οποίες αποτελούν την αιτιολόγηση

της καλής εφαρμογής του μέτρου». Τέλος, το τμήμα Δ, παράγραφος 2, του εν λόγω Δελτίου ορίζει ότι «[κ]ατά [την περάτωση] της κοινοτικής παρέμβασης […], πρέπει να κλείσει η καθαρή χρηματοοικονομική θέση του ΤΚΚ μετά από σύγκριση της χρησιμοποίησης του συνολικού καταβεβλημένου κεφαλαίου προς το συνολικό ποσό των παρεμβάσεων στις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου». Επομένως, εάν, κατά τον χρόνο της περατώσεως, το Ταμείο δεν έχει χρησιμοποιήσει το σύνολο του κεφαλαίου του υπέρ των ΜΜΕ, το μέτρο παρεμβάσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εκτελέστηκε πλήρως.

70 Επομένως, δεδομένης της αυστηρής αντιστοιχίας που καθιερώνει το τμήμα Γ του Δελτίου αριθ. 19 μεταξύ, αφενός, της καταβολής σε μετρητά του αποδεσμευθέντος κεφαλαίου του ΤΚΚ από τους συμμετέχοντες σε αυτό και, αφετέρου, των εκθέσεων εκτελέσεως όπου μνημονεύεται η απόκτηση εταιρικών μεριδίων σε ΜΜΕ, απόκτηση που πιστοποιεί την ακώλυτη εξέλιξη του μέτρου, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο επειδή έκρινε ότι η Επιτροπή ορθώς θεώρησε την 31η Δεκεμβρίου 2001 ως ημερομηνία περατώσεως της κοινοτικής παρεμβάσεως.

71 Όσον αφορά τη σχετική με την εσφαλμένη ερμηνεία της συμβάσεως αιτίαση της αναιρεσείουσας, προκύπτει επίσης από τα ανωτέρω ότι, όπως έκρινε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η κατά το άρθρο 13, παράγραφος 4, της εν λόγω συμβάσεως αναφορά στις «πραγματοποιούμενες από τον ενδιάμεσο φορέα καταβολές» προ της παρελεύσεως της προθεσμίας περατώσεως της παρεμβάσεως πρέπει να λογίζεται ως αναφορά στην απόκτηση εταιρικών μεριδίων στις ΜΜΕ, υπό την έννοια του τμήματος Β του Δελτίου αριθ. 19.

72 Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, η ως άνω ερμηνεία δεν αντίκειται στους σχετικούς με το μέτρο παρεμβάσεως κανόνες που περιλαμβάνονται στο σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως. Όντως, όπως ορθώς επισήμανε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αρκεί η διαπίστωση ότι στο σημείο 5.2.5 του εν λόγω σχεδίου επαναλαμβάνονται οι ορισμοί της δεσμεύσεως και των δαπανών που περιέχει το τμήμα Γ του Δελτίου αριθ. 19. Από το σχέδιο αυτό δεν είναι δυνατό να συναχθεί ημερομηνία περατώσεως της κοινοτικής παρεμβάσεως διαφορετική από την 31η Δεκεμβρίου 2001.

73 Όσον αφορά την αιτίαση ότι το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως δεν συγκαταλέγει την απόκτηση εταιρικών μεριδίων σε ΜΜΕ στις δαπάνες του ΤΚΚ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το εν λόγω σχέδιο επαναλαμβάνει τους ορισμούς που περιλαμβάνονται στο τμήμα Γ του Δελτίου αριθ. 19, ορίζοντας ότι πρέπει να γίνεται ειδική μνεία της εν λόγω αποκτήσεως στις εκθέσεις εκτελέσεως.

74 Πάντως, όσον αφορά τις τυπικές δυσχέρειες τις οποίες επικαλέστηκε η αναιρεσείουσα σε σχέση με την απόκτηση εταιρικών μεριδίων στις ΜΜΕ προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001, επιβάλλεται η επισήμανση ότι το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 57 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ορθώς έκρινε ότι το σχέδιο της επιδοτήσεως προέβλεπε, στο σημείο 5.2.2, ένα πρώτο στάδιο υλοποιήσεως του μέτρου κοινοτικής παρεμβάσεως, γνωστό ως στάδιο «προωθήσεως του ταμείου», κατά τη διάρκεια του οποίου οι εθνικές αρχές μπορούσαν πράγματι να εντοπίσουν τις ενδεχομένως ενδιαφερόμενες για το ΤΚΚ επιχειρήσεις και να πραγματοποιήσουν μια προκαταρκτική αξιολόγηση αυτών προκειμένου να προβούν στις δεσμεύσεις προ της 31ης Δεκεμβρίου 1999 και να προχωρήσουν σε καταβολές προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001. Επιβάλλεται, επιπροσθέτως, να επισημανθεί ότι ο ενδιάμεσος φορέας ήταν σε κάθε περίπτωση ενήμερος για τις ημερομηνίες περατώσεως της παρεμβάσεως κατά την υπογραφή της συμβάσεως στις 22 Ιουλίου 1999.

75 Τέλος, όσον αφορά την αιτίαση της αναιρεσείουσας ότι το Πρωτοδικείο αντικατέστησε με δική του αιτιολογία αυτήν της προσβαλλομένης αποφάσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, στην απόφαση αυτή, απαντώντας στις παρατηρήσεις που είχε υποβάλει η νυν αναιρεσείουσα κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, τόνισε ιδίως ότι προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα των δαπανών ήταν τα χορηγούμενα ποσά να αξιοποιηθούν για επενδύσεις σε ΜΜΕ της Περιφέρειας της Basilicata. Η επιτροπή έκανε επίσης ρητή μνεία του τμήματος Δ του Δελτίου αριθ. 19. Εξ αυτών προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο δεν προέβη σε αντικατάσταση της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλλά έλαβε υπόψη του τα αναφερόμενα στην απόφαση αυτή πραγματικά και νομικά στοιχεία προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητά της.

76 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται να απορριφθεί ως αβάσιμος ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από την πεπλανημένη ερμηνεία της «προϋποθέσεως της λυσιτέλειας»

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

77 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας τον λόγο ακυρώσεως τον αντλούμενο από την παράβαση της «προϋποθέσεως της λυσιτέλειας» της κοινοτικής παρεμβάσεως. Το Πρωτοδικείο συνήγαγε την προϋπόθεση αυτή από τις διατάξεις που ορίζουν την προθεσμία για την πραγματοποίηση των καταβολών υπέρ του ΤΚΚ, μολονότι καμία από τις διατάξεις αυτές δεν κάνει λόγο για τέτοια προϋπόθεση επιλεξιμότητας των δαπανών. Πάντως, δεδομένης της σχετικής με τα διαρθρωτικά ταμεία νομολογίας (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, T-349/06, T-371/06, T-14/07, T-15/07 και T-332/07, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-2181) κατά την οποία η διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής για τη μείωση της χρηματοδοτικής συνδρομής δεν εκτείνεται στην έκδοση αποφάσεων κατά παρέκκλιση των προϋποθέσεων που ορίζει το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, το Πρωτοδικείο όφειλε να αναγνωρίσει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

78 Κατά την Επιτροπή, όντως το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η φράση «προϋπόθεση της λυσιτέλειας» δεν περιλαμβάνεται στις διατάξεις που διέπουν τη συνολική επιδότηση. Επισημαίνει, ωστόσο, ότι το όργανο αυτό έκανε μνεία του άρθρου 1 του κανονισμού 4254/88 ως γενικής και προγραμματικού χαρακτήρα διατάξεως σε ζητήματα παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ, συνήγαγε δε από τη διάταξη αυτή ότι οι σκοποί του ταμείου θεωρούνται επιτευχθέντες μόνον εάν η παρέμβαση λαμβάνει χώρα υπέρ των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η συνδρομή. Ακολούθως, η ως άνω προϋπόθεση δεν αποτελεί νόμιμο έρεισμα της προσβαλλομένης αποφάσεως αλλά κατευθυντήρια αρχή και λογικό θεμέλιο των διατάξεων που διέπουν το εν λόγω σχέδιο.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

79 Επιβάλλεται συναφώς να επισημανθεί ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι σκοπός της απαντώμενης στην 22ηαιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως φράσεως «προϋπόθεση της λυσιτέλειας» ήταν να καθορίσει τις αρχές από τις οποίες εμφορείται το σύνολο των διατάξεων περί χορηγήσεως συνολικής επιδοτήσεως, όπως η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση. Ειδικότερα, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 67 έως 73 της παρούσας αποφάσεως, από τον κανονισμό 2052/88, το Δελτίο αριθ. 19 και το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως προκύπτει ότι η

χορήγηση συνολικής επιδοτήσεως μέσω συστάσεως ενός ΤΚΚ λογίζεται ως συντελεσθείσα εφόσον η κοινοτική συνδρομή καταλήγει στις επιχειρήσεις που είναι δικαιούχοι, εν προκειμένω τις ΜΜΕ με έδρα την Περιφέρεια της Basilicata. Αυτήν ακριβώς την έννοια έχει η εν λόγω φράση την οποία χρησιμοποιεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

80 Το γεγονός ότι η φράση αυτή δεν περιλαμβάνεται ρητώς στις σχετικές με την επίμαχη συνολική επιδότηση πράξεις δεν είναι κρίσιμο για τον έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως.

81 Επομένως, αντιθέτως προς όσα προβάλλει η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αναφορά στην «προϋπόθεση της λυσιτέλειας» δεν αποτελεί πρόσθετη νέα προϋπόθεση σε σχέση με αυτές που ορίζουν οι εφαρμοζόμενοι στην επίμαχη παρέμβαση κανόνες, για τον λόγο ότι η Επιτροπή περιορίστηκε σε απλή εφαρμογή των κανόνων αυτών.

82 Ως εκ τούτου, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από πεπλανημένη ερμηνεία και εφαρμογή των αρχών που συνήγαγε το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση Mediocurso κατά Επιτροπής σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων άμυνας

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

83 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αποφαινόμενο επί του λόγου ακυρώσεως του σχετικού με την παράβαση των άρθρων 25 και 26 του κανονισμού 4253/88, προέβη σε πεπλανημένη ερμηνεία της προαναφερθείσας αποφάσεως Mediocurso κατά Επιτροπής, κατά την οποία σε κάθε διαδικασία που θίγει ένα πρόσωπο, πρέπει να διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων της άμυνας έστω και αν ελλείπουν εν προκειμένω συναφείς ειδικές διατάξεις. Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο περιόρισε τη δυνατότητα εφαρμογής της ως άνω αρχής στη μοναδική περίπτωση στην οποία η αρχή αυτή αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων της άμυνας. Κατ' αποτέλεσμα, ακολούθησε ερμηνεία διαφορετική αυτής των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης κατά την οποία, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου τις οποίες επικαλείται η αναιρεσείουσα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 9ης Ιουνίου 2005, C-287/02, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5093, σκέψη 37, και της 8ης Μαρτίου 2007, C-44/06, Gerlach, Συλλογή 2007, σ. I-2071, σκέψη 38, καθώς και απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Ιουνίου 2007, T-65/04, Nuova Gela Sviluppo κατά Επιτροπής, σκέψη 53), η εφαρμογή της εν λόγω αρχής δεν υπόκειται σε καμία προϋπόθεση.

84 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εφόσον οι προϋποθέσεις εφαρμογής της νομολογιακής αρχής που εξήγγειλε η προαναφερθείσα απόφαση Mediocurso κατά Επιτροπής δεν πληρούνται εν προκειμένω, εφόσον δεν προκύπτει από την κινηθείσα διαδικασία έκδοση βλαπτικής για την αναιρεσείουσα πράξεως.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

85 Το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού 4253/88 ορίζει ότι η Επιτροπή, οσάκις κρίνει ότι η εκτέλεση μέτρου κοινοτικής παρεμβάσεως δεν δικαιολογεί τμήμα ή το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, προβαίνει σε προσήκουσα εξέταση της

περιπτώσεως ζητώντας από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την εκτέλεση της ενέργειας, να της υποβάλουν παρατηρήσεις. Τα άρθρα 25 και 26 του ίδιου κανονισμού καθορίζουν κανόνες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εκτελέσεως της εν λόγω συνδρομής οι οποίες πραγματοποιούνται από κοινού από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

86 Οι διατάξεις αυτές, και ιδίως το άρθρο 24, δεν ορίζουν, όπως ορθώς έκρινε το Πρωτοδικείο, ότι οι επιχειρήσεις που έχουν τύχει της χρηματοδοτικής συνδρομής ή οι ενδιάμεσοι φορείς που είναι επιφορτισμένοι με τη διαχείριση της συνολικής επιδοτήσεως, όπως η αναιρεσείουσα, πρέπει να καλούνται σε ακρόαση στο στάδιο κατά το οποίο η Επιτροπή ελέγχει την εκτέλεση του μέτρου παρεμβάσεως προκειμένου να προβεί ενδεχομένως σε τροποποίηση του ποσού της συνδρομής.

87 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου την οποία επικαλείται η αναιρεσείουσα, ιδίως την προαναφερθείσα απόφαση Mediocurso κατά Επιτροπής, σε κάθε διαδικασία που θίγει ένα πρόσωπο και που μπορεί να περατώνεται με την έκδοση βλαπτικής γι' αυτό πράξεως, επιβάλλεται η εφαρμογή διαδικαστικών κανόνων, μολονότι δεν υπάρχει σχετική ρητή πρόβλεψη του νομοθέτη, οσάκις η εφαρμογή τέτοιων κανόνων είναι αναγκαία για τη διασφάλιση του σεβασμού θεμελιωδών αρχών, όπως η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας. Το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ορθώς απέκλεισε τη δυνατότητα της νυν αναιρεσείουσας να επικαλεστεί την αρχή αυτή προκειμένου να θεμελιώσει, με βάση την εφαρμοστέα νομοθεσία, ιδίως τα άρθρα 25 και 26 του κανονισμού 4253/88, δικαίωμα ακροάσεως κατά την εξέταση από την Επιτροπή της νομιμότητας της επίμαχης κοινοτικής παρεμβάσεως.

88 Ειδικότερα, καλούμενο προς ακρόαση κατά το εν λόγω άρθρο 24 είναι το κράτος μέλος στο οποίο και μόνον απευθύνεται η προσβαλλόμενη απόφαση και το οποίο φέρει την ευθύνη να επιστρέψει στην Επιτροπή τα ποσά που προκύπτουν από ενδεχόμενη μείωση της επιδοτήσεως, οι δε εθνικές αρχές δεν υπέχουν υποχρέωση δυνάμει της αποφάσεως να ζητούν επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν στις δικαιούχους επιχειρήσεις.

89 Κατά συνέπεια, σε διαδικασία, όπως αυτή που περατώθηκε με την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η γενική αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας δεν επιβάλλει στην Επιτροπή υποχρέωση να καλέσει προς ακρόαση τις εμπλεκόμενες ΜΜΕ ή, κατά μείζονα λόγο, τον ενδιάμεσο φορέα που είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση της συνολικής επιδοτήσεως.

90 Επιπροσθέτως, επιβάλλεται να διαπιστωθεί ότι, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, ιδίως τις αιτιολογικές σκέψεις 10, 18 και 19 αυτής, στην αναιρεσείουσα παρεσχέθη δυνατότητα ακροάσεως από την Επιτροπή και υποβολής γραπτών παρατηρήσεων.

91 Εκ των ανωτέρω έπεται ότι ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της είναι αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από την παράβαση των άρθρων 25 και 26 του κανονισμού 4253/88 περί των υποχρεώσεων εποπτείας και ελέγχου της Επιτροπής

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

92 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο παρέβη τα άρθρα 25 και 26 του κανονισμού 4253/88 κατά το μέτρο που πεπλανημένα έκρινε ότι, στο πλαίσιο παρεμβάσεως όπως η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση, τα άρθρα αυτά δεν επιβάλλουν στην Επιτροπή υποχρέωση να εγείρει, κατά το στάδιο της εκτελέσεως και, ιδίως, κατά τις συσκέψεις της επιτροπής παρακολουθήσεως,

αντιρρήσεις ως προς την υλοποίηση της παρεμβάσεως. Στο πλαίσιο αυτό, το Πρωτοδικείο όχι μόνον κακώς έκρινε ότι η ύπαρξη της ως άνω υποχρεώσεως καθιστά αδύνατη τη μείωση ή κατάργηση της χρηματοδοτικής συνδρομής από την Επιτροπή, αλλά και παρότρυνε την τελευταία να μην εφαρμόσει το σύστημα εποπτείας και ελέγχου που καθιερώνουν τα εν λόγω άρθρα.

93 Η Επιτροπή τονίζει ότι, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, καθήκον της κατά το στάδιο εκτελέσεως των παρεμβάσεων είναι όχι η διερεύνηση και επιβολή κυρώσεων για τυχόν παρατυπίες που διαπράχθηκαν κατά την εκτέλεση, αλλά η συμμετοχή, από κοινού με τα κράτη μέλη, στην εφαρμογή μιας αποτελεσματικής διαδικασίας παρακολουθήσεως με χρήση των μέσων που προβλέπει το άρθρο 25 του εν λόγω κανονισμού καθώς και η διενέργεια των αξιολογήσεων που προβλέπει το άρθρο 26 του ίδιου κανονισμού. Η διερεύνηση των παρατυπιών και η λήψη μέτρων για τις αναγκαίες χρηματοδοτικές προσαρμογές αποτελούν τμήμα της διαδικασίας που καθιερώνει το άρθρο 24 του ίδιου κανονισμού.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

94 Τα άρθρα 25 και 26 του κανονισμού 4253/88 καθιερώνουν αντιστοίχως διαδικασία παρακολουθήσεως της εκτελέσεως των χρηματοδοτικών συνδρομών και διαδικασία αξιολογήσεως των ενεργειών που έχει αναλάβει η Κοινότητα.

95 Κατά το εν λόγω άρθρο 25, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, κατά το στάδιο της παρακολουθήσεως, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δρουν από κοινού στο πλαίσιο εταιρικής σχέσεως που υλοποιείται με τη σύσταση επιτροπών παρακολουθήσεως. Κατά τη δεύτερη περίοδο της ίδιας διατάξεως, «[η] παρακολούθηση αυτή εξασφαλίζεται με εκθέσεις που συντάσσονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που αποφασίζονται από κοινού, με δειγματοληπτικούς ελέγχους και με επιτροπές που δημιουργούνται για τον λόγο αυτόν».

96 Κατά το άρθρο 26 του κανονισμού 4253/88, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, υποχρεούται να διενεργεί εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολόγηση των διαρθρωτικών ενεργειών, ιδίως προς τον σκοπό καταρτίσεως κοινοτικών πλαισίων παρεμβάσεως.

97 Το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 79 και 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από τις διατάξεις αυτές δεν προκύπτει υποχρέωση της Επιτροπής να εγείρει αντιρρήσεις ή να εκφράζει αμφιβολίες, ιδίως εντός της επιτροπής παρακολουθήσεως, πριν να προβεί σε μείωση της χρηματοδοτικής συνδρομής υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88.

98 Η εκτίμηση αυτή ουδόλως προκύπτει από πεπλανημένη εφαρμογή του δικαίου.

99 Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω άρθρο 24 δεν εξαρτά τη μείωση, αναστολή ή κατάργηση της συνδρομής από την προηγούμενη προβολή αντιρρήσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολουθήσεως της εκτελέσεως της παρεμβάσεως.

100 Ομοίως, τα άρθρα 25 και 26 του κανονισμού 4253/88, τα οποία αφορούν την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποιήσεως της συνδρομής, δεν συνδέουν τις αρμοδιότητες της Επιτροπής κατά το στάδιο της εκτελέσεως και την εξουσία αυτής να αποφασίζει τη μείωση, την αναστολή ή την κατάργηση της συνδρομής.

101 Εξ αυτών έπεται ότι από το σύστημα που καθιερώνει ο εν λόγω κανονισμός ουδόλως προκύπτει υποχρέωση της Επιτροπής να εγείρει εντός της επιτροπής παρακολουθήσεως αντιρρήσεις πριν από τη λήψη αποφάσεως με αντικείμενο τη μείωση, αναστολή ή κατάργηση της συνδρομής.

102 Επιπλέον, οι δικαιούχοι της συνδρομής και, όταν πρόκειται για συνολική επιδότηση, οι ενδιάμεσοι φορείς είναι αποκλειστικώς υπεύθυνοι για το συγκεκριμένο μέτρο. Επομένως, από το γεγονός ότι η Επιτροπή παρέλειψε ενδεχομένως να επισημάνει τυχόν παρατυπίες κατά την εκτέλεση της δράσεως δεν μπορεί να συναχθεί αποκλεισμός ή περιορισμός της σχετικής ευθύνης. Ειδικότερα, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 140 των προτάσεών της, η προτεινόμενη από την αναιρεσείουσα ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα την απαλλαγή του ενδιάμεσου φορέα από την ευθύνη για όλες τις παρατυπίες που δεν επισημάνθηκαν από την Επιτροπή κατά το στάδιο υλοποιήσεως του μέτρου. Η ερμηνεία αυτή δεν συμβιβάζεται με τον επιδιωκόμενο από τις σχετικές ρυθμίσεις σκοπό, ο οποίος συνίσταται στην εξασφάλιση της αποτελεσματικής τηρήσεως από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις των όρων χορηγήσεως της κοινοτικής συνδρομής.

103 Υπ' αυτές τις συνθήκες, μολονότι η Επιτροπή, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται, δεν επιτρέπεται να περιορίζεται, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων παρακολουθήσεως, σε έναν απλό υποστηρικτικό ρόλο για την υλοποίηση της κοινοτικής δράσεως, αλλά υποχρεούται, σύμφωνα με το πνεύμα του συστήματος συνεργασίας από το οποίο εμφορούνται οι ρυθμίσεις που καθιερώνει ο κανονισμός 4253/88, να εφιστά την προσοχή των εθνικών αρχών όταν διαπιστώνει τη διάπραξη παρατυπιών από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, το γεγονός ότι δεν το έπραξε εν προκειμένω δεν ασκεί επίδραση στη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

104 Εκ των ανωτέρω έπεται ότι ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της είναι αβάσιμος.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από παραβίαση των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφαλείας δικαίου

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

105 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής δεν προκάλεσε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της αναιρεσείουσας ως προς τη διάρκεια της κοινοτικής παρεμβάσεως. Συγκεκριμένα, κατά την εκτίμηση του Πρωτοδικείου, οι διαβεβαιώσεις που φέρεται ότι παρέσχε η Επιτροπή, ακόμη και εάν λογισθούν αποδεδειγμένες, ήσαν αντίθετες προς τις εφαρμοζόμενες στην επίμαχη χρηματοδοτική συνδρομή διατάξεις, ιδίως τις σχετικές με την ημερομηνία περατώσεως της παρεμβάσεως αυτής. Το Πρωτοδικείο βασίστηκε ιδίως σε πεπλανημένη εκτίμηση τόσο του περιεχομένου του σχεδίου συνολικής επιδοτήσεως όσο και της ταυτότητας των δικαιούχων της επιδοτήσεως.

106 Η Επιτροπή περιορίζεται συναφώς στην επισήμανση ότι η εκτίμηση του Πρωτοδικείου σχετικά με τα χαρακτηριστικά της επίμαχης παρεμβάσεως και την ημερομηνία περατώσεώς της δεν είναι ανακριβής. Τονίζει επίσης ότι ουδέποτε παρέσχε στην αναιρεσείουσα συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και μη αντιφατικές διαβεβαιώσεις και ότι ανέκαθεν διασαφήνιζε ότι οι δαπάνες που ήταν επιλέξιμες για χρηματοδότηση ήταν αποκλειστικώς εκείνες για την υλοποίηση επενδύσεων στις ΜΜΕ προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

107 Επιβάλλεται ευθύς εξ αρχής να υπομνησθεί ότι έχει δικαίωμα να ζητήσει την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του κάθε προσώπου στο οποίο ένα όργανο έχει παράσχει συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις ικανές να δημιουργούν βάσιμες ελπίδες και σύμφωνες με τις εκάστοτε εφαρμοζόμενες ρυθμίσεις (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2000, C-207/99 P, Επιτροπή κατά Claudine Hamptaux, Συλλογή 2000, σ. I-9485, σκέψη 47).

108 Πάντως, ο προβαλλόμενος από την αναιρεσείουσα λόγος αναιρέσεως βασίζεται σε επιχειρήματα τα οποία, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 63 έως 73 της παρούσας αποφάσεως, είναι αβάσιμα. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς όσα προβάλλει η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι, όπως προκύπτει από τις εφαρμοστέες ρυθμίσεις, αποδέκτες της επιδοτήσεως ήταν όχι η αναιρεσείουσα, αλλά οι ΜΜΕ με έδρα την Περιφέρεια Basilicata και ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής, το σχέδιο συνολικής επιδοτήσεως και τη σύμβαση, η προθεσμία εντός της οποίας έπρεπε να πραγματοποιηθούν επενδύσεις στις ΜΜΕ εξέπνεε στις 31 Δεκεμβρίου 2001.

109 Συνεπώς, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν παρέσχε στην αναιρεσείουσα διαβεβαιώσεις εξαιτίας των οποίων η τελευταία μπορούσε να θεωρεί ότι η ημερομηνία περατώσεως της παρεμβάσεως είναι άλλη από αυτή που όριζαν οι εφαρμοστέοι κανόνες, αφής στιγμής διαβεβαιώσεις αυτού του περιεχομένου θα προσέκρουαν στους κανόνες αυτούς.

110 Ως εκ τούτου, ο έκτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της είναι αβάσιμος.

Επί του εβδόμου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων και παραβίαση των γενικών αρχών που διέπουν το βάρος της αποδείξεως

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

111 Με τον λόγο αυτόν, ο οποίος αφορά τη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι, στο εισαγωγικό δικόγραφο της πρωτόδικης διαδικασίας, είχε επισημάνει ότι, όπως σαφώς προκύπτει από τις υποβληθείσες στην επιτροπή παρακολουθήσεως εξαμηνιαίες εκθέσεις, κατά τη διαδικασία συστάσεως του ΤΚΚ, η Επιτροπή ήταν πλήρως ενήμερη για την εξέλιξη της εκτελέσεως του μέτρου παρεμβάσεως, ενέκρινε τις πράξεις του ενδιάμεσου φορέα και δεχόταν την ερμηνεία που αυτός έδινε στις εφαρμοζόμενες στο εν λόγω μέτρο διατάξεις. Μολονότι η Επιτροπή δεν αρνήθηκε τους ισχυρισμούς αυτούς ενώπιον του Πρωτοδικείου, αυτό έκρινε ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν προσκόμισε συναφή αποδεικτικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι δεν προσκόμισε ιδίως τις εξαμηνιαίες εκθέσεις από τις οποίες προέκυπτε ότι, κατά την 30ή Ιουνίου 2001, δεν είχε εκτελεστεί καμία χρηματοδοτική πράξη και δεν είχε ολοκληρωθεί η επικαιροποιημένη έως 21 Νοεμβρίου 2001 έκθεση. Ελλείψει αυτών των εγγράφων, το Πρωτοδικείο κακώς έκρινε ότι δεν ήταν σε θέση να επαληθεύσει τους ισχυρισμούς της νυν αναιρεσείουσας. Αντιθέτως, αυτή προβάλλει ότι, ελλείψει αρνήσεως από μέρους της Επιτροπής, το Πρωτοδικείο όφειλε να δεχθεί τους ισχυρισμούς ως αληθείς ή, εφόσον τα ως άνω έγγραφα ασκούσαν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, να διατάξει την επίδειξη αυτών από τη νυν αναιρεσείουσα.

112 Η Επιτροπή φρονεί ότι ο έβδομος λόγος αναιρέσεως είναι αλυσιτελής, αφής στιγμής το Πρωτοδικείο στήριξε την απόρριψη του αντλούμενου από την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης λόγου ακυρώσεως σε αιτιολογία άσχετη με την εκτίμηση των εν λόγω εγγράφων. Επί της ουσίας ισχυρίζεται ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, ελλείψει αποδείξεων, δεν μπορούσε να αποφανθεί επί του ζητήματος εάν η επιτροπή παρακολουθήσεως ήταν ενήμερη για την απουσία παρεμβάσεων υπέρ των ΜΜΕ προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001. Τα έγγραφα που προσκομίστηκαν κατά την πρωτόδικη διαδικασία δεν παρέχουν σαφή στοιχεία στο πλαίσιο αυτό. Κατά συνέπεια, δεδομένων των αντίθετων απόψεων της Επιτροπής και της νυν αναιρεσείουσας, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι δεν μπορούσε να αποφανθεί επ' αυτού του σημείου.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

113 Προς στήριξη του έβδομου λόγου αναιρέσεως που αντλείται από παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων και παραβίαση των γενικών αρχών που διέπουν το βάρος της αποδείξεως, η αναιρεσείουσα προσκόμισε τέσσερα νέα έγγραφα.

114 Πρέπει συναφώς να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο της εξετάσεως αιτήσεως αναιρέσεως, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της εκτιμήσεως από το Πρωτοδικείο των ισχυρισμών που συζητήθηκαν ενώπιόν του (βλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-199/01 P και C-200/01 P, IPK-München και Επιτροπή, Συλλογή 2004, σ. I-4627, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εάν οι διάδικοι είχαν τη δυνατότητα να προσαγάγουν για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου αποδεικτικό μέσο που δεν είχαν προσαγάγει ενώπιον του Πρωτοδικείου, θα μπορούσαν να υποβάλουν στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αρμοδιότητα επί αιτήσεων αναιρέσεως είναι περιορισμένη, διαφορά με περιεχόμενο ευρύτερο της διαφοράς που εκδίκασε το Πρωτοδικείο (απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2007, C-266/05 P, Sison κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2007, σ. I-1233, σκέψη 95).

115 Επομένως, η προσκόμιση των εν λόγω εγγράφων από τη νυν αναιρεσείουσα δεν πρέπει να γίνει δεκτή.

116 Επιπλέον, επιβάλλεται να επισημανθεί ότι, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, ο λόγος αυτός αναιρέσεως αφορά μια προκαταρκτική εκτίμηση του Πρωτοδικείου. Συγκεκριμένα, στις σκέψεις 88 έως 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο απέρριψε τον αντλούμενο από την παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης λόγο ακυρώσεως βασιζόμενο σε στοιχεία διαφορετικά από εκείνα που προκύπτουν από τα έγγραφα σε εξέταση των οποίων προέβη το Πρωτοδικείο και την οποία αρνείται η αναιρεσείουσα.

117 Όσον αφορά το βάσιμο του λόγου αυτού, επιβάλλεται κατ' αρχάς να υπομνησθεί ότι, επί προσφυγής ακυρώσεως, ο διάδικος που βάλλει κατά της νομιμότητας πράξεως φέρει το βάρος της αποδείξεως, μέσω προσκομίσεως των σχετικών μέσων, των ισχυρισμών του.

118 Επιπλέον, κατά το άρθρο 66, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου], αυτό καθορίζει τα προσήκοντα αποδεικτικά μέσα. Πάντως, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, μόνον το δικαστήριο της ουσίας έχει την εξουσία να κρίνει αναγκαία τη συμπλήρωση των στοιχείων που διαθέτει σε υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί και να προβαίνει σε εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων, υπό την επιφύλαξη της πρόδηλης παραμορφώσεως του περιεχομένου τους (βλ. διάταξη του Δικαστηρίου της 26ης Ιανουαρίου 2005, C-153/04 P, Euroagri κατά Επιτροπής, σκέψεις 61 και 62). Επομένως, το

γεγονός ότι, ελλείψει αιτήσεως επιδείξεως από μέρους του ενδιαφερόμενου διαδίκου, το Πρωτοδικείο δεν ζήτησε να συμπεριληφθεί στον φάκελο κάποιο έγγραφο δεν συνιστά διαδικαστική παράβαση.

119 Κατά δεύτερο λόγο, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου. παραμόρφωση του περιεχομένου των αποδεικτικών στοιχείων συντρέχει όταν, χωρίς να χρειάζεται να διεξαχθούν νέες αποδείξεις, προκύπτει ότι η εκτίμηση των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων είναι προδήλως εσφαλμένη (βλ. απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2007, C-229/05 P, PKK και KNK κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2007, σ. I-439, σκέψη 37, της 6ης Απριλίου 2006, C-551/03 P, General Motors κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-3173, σκέψη 54, καθώς και της 18ης Ιουλίου 2007, C-326/05 P, Industrias Químicas del Vallés κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-6557, σκέψη 60).

120 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι, στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, λόγω της μη προσκομίσεως των υποβληθεισών στην επιτροπή παρακολουθήσεως εξαμηνιαίων εκθέσεων και της επικαιροποιημένης έως 21 Νοεμβρίου 2001 εκθέσεως που μνημονεύεται στα από 10 Δεκεμβρίου 2001 πρακτικά της ως άνω επιτροπής, δεν ήταν σε θέση να εξετάσει εάν αυτή ήταν ενήμερη για το γεγονός ότι το σύνολο του κεφαλαίου του TKK δεν μπορούσε να επενδυθεί στις ΜΜΕ προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001.

121 Όπως όμως προκύπτει συναφώς από το σημείο 5 των ως άνω πρακτικών, στις 10 Δεκεμβρίου 2001 η επιτροπή παρακολουθήσεως εκδήλωσε την «έγκρισή της για την πρόοδο του προγράμματος της συνολικής επιδοτήσεως» ενώ έλαβε γνώση της επικαιροποιημένης έως 21 Νοεμβρίου 2001 εκθέσεως σχετικά με τη σύσταση του TKK.

122 Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, δεδομένου ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν προσκόμισε έγγραφα που αποδεικνύουν ότι ενημέρωσε την επιτροπή παρακολουθήσεως για τη μη επένδυση του συνόλου του καταβεβλημένου κεφαλαίου του TKK στις ΜΜΕ προ της 31ης Δεκεμβρίου 2001, αυτό δεν μπορούσε να διαπιστώσει εάν η Επιτροπή είχε πράγματι γνώση της προόδου υλοποιήσεως της κοινοτικής παρεμβάσεως.

123 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να χαρακτηρίζεται ως εσφαλμένη αφής στιγμής, ελλείψει στοιχείων βάσει των οποίων η επιτροπή παρακολουθήσεως θα μπορούσε να εκφράσει τη συμφωνία της, το Πρωτοδικείο δεν ήταν σε θέση να εξακριβώσει εάν η Επιτροπή είχε εγκρίνει τις λεπτομέρειες εκτελέσεως του επίμαχου μέτρου παρεμβάσεως.

124 Εκ των ανωτέρω έπεται ότι ο έβδομος λόγος αναιρέσεως που αντλείται από παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων και παραβίαση των γενικών αρχών που διέπουν το βάρος της αποδείξεως πρέπει σε κάθε περίπτωση να κριθεί αβάσιμος.

Επί του ογδόου λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από παραβίαση της κοινοτικής νομολογίας σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας στις περιπτώσεις μειώσεως κοινοτικής συνδρομής

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

125 Με τον όγδοο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά της διατυπωμένης ιδίως στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως εκτιμήσεως, κατά την οποία το Πρωτοδικείο, αναφερόμενο στην προαναφερθείσα απόφαση Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, έκρινε ότι εξαιτίας της μη υλοποιήσεως των επενδύσεων στις ΜΜΕ, η Επιτροπή υποχρεούνταν σε μείωση της

συνδρομής χωρίς να λάβει υπόψη διάφορες περιστάσεις τις οποίες επικαλέστηκε η νυν αναιρεσείουσα ως προς τον ήπιο χαρακτήρα της διαπραχθείσας παραβάσεως. Η νυν αναιρεσείουσα επισημαίνει ότι η απόφαση αυτή αφορά πράξη εκδοθείσα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 12 και όχι του άρθρου 24 κανονισμού 4254/88. Το τελευταίο αυτό άρθρο δεν κάνει καμία αναφορά σε σύστημα «άνευ ετέρου» ανακτήσεως, το οποίο δεν αφήνει καμία διακριτική ευχέρεια στην Επιτροπή. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από την απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 2003, Τ-306/00, Conserve Italia κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-5705, σκέψεις 135 έως 149), η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό της μειώσεως του αρχικώς καταβληθέντος ποσού της συνδρομής, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη συμπεριφορά των δικαιούχων, ιδίως εάν ενήργησαν με αθέμιτο τρόπο.

126 Κατά την Επιτροπή, ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, σε περίπτωση μη τηρήσεως προϋποθέσεως για τη χορήγηση της κοινοτικής συνδρομής όπως η σχετική με την προθεσμία εκτελέσεως των επιλέξιμων δαπανών, η μείωση στην οποία αυτή προβαίνει αποτελεί απλή διόρθωση των χρηματοδοτικών δεδομένων, άσχετη με οποιαδήποτε κρίση περί αξιοποίνου ή, ενδεχομένως, απόπειρας απάτης από μέρους των δικαιούχων. Ακολούθως, το Πρωτοδικείο δεν παρεξέκλινε από τη σχετική με την αρχή της αναλογικότητας νομολογία αποφαινόμενο ότι η Επιτροπή δεν διέθετε διακριτική ευχέρεια ως προς τη μείωση του αρχικώς καταβληθέντος ποσού της χρηματοδοτικής συνδρομής.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

127 Στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν διέθετε διακριτική ευχέρεια ως προς τις συνέπειες που επέσυρε το γεγονός ότι, στις 31 Δεκεμβρίου 2001, μέρος του καταβεβλημένου κεφαλαίου του ΤΚΚ δεν είχε εκταμιευθεί προς επένδυση στις ΜΜΕ. Έκανε συναφώς μνεία των σκέψεων 22, 23 και 47 της προαναφερθείσας αποφάσεως Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής.

128 Όπως επισήμανε η αναιρεσείουσα, η απόφαση αυτή αφορά πράξη της Επιτροπής εκδοθείσα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 12 του κανονισμού 4254/88, το οποίο εισάγει μεταβατική ρύθμιση ορίζουσα προθεσμία και επιβάλλουσα την ανάκτηση των μη αξιοποιηθέντων πόρων. Αντιθέτως, η προσβαλλόμενη απόφαση έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, που παρέχει στην Επιτροπή εξουσία μειώσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής οσάκις η εκτέλεση του μέτρου ήταν παράτυπη και δεν δικαιολογεί τη χορήγηση του συνόλου της συνδρομής. Στις εμπίπτουσες στο άρθρο 24 παρατυπίες κατά την εκτέλεση επιβάλλεται να συμπεριληφθεί και η μη τήρηση της προθεσμίας περατώσεως της κοινοτικής παρεμβάσεως.

129 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 208 των προτάσεών της, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή, οσάκις εκδίδει απόφαση κατ' εφαρμογήν του εν λόγω άρθρου, δεν υποχρεούται να ζητήσει την επιστροφή του συνόλου της χρηματοδοτικής συνδρομής, αλλά μπορεί να προσδιορίζει το τμήμα της συνδρομής που πρέπει να της επιστραφεί. Εντούτοις, οφείλει να ασκεί την εξουσία αυτή σεβόμενη την αρχή της αναλογικότητας κατά τρόπο ώστε τα ποσά της συνδρομής των οποίων ζητείται η επιστροφή να μην είναι δυσαναλόγως υψηλά σε σχέση με τις διαπραχθείσες παρατυπίες (βλ. απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2006, C-240/03 P, Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-731, σκέψη 140).

130 Εκ των ανωτέρω έπεται ότι, εν προκειμένω, η ερμηνεία του Πρωτοδικείου σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας είναι πεπλανημένη.

131 Εντούτοις, πλάνη περί το δίκαιο αυτού του περιεχομένου δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφής στιγμής η νυν αναιρεσείουσα δεν προσκόμισε ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέτρο που επιβάλλει μείωση του συνόλου σχεδόν της αρχικώς χορηγηθείσας χρηματοδοτικής συνδρομής, δεν λαμβάνει υπόψη στοιχεία που είναι ικανά να δικαιολογήσουν τον περιορισμό της μειώσεως που αποφάσισε η Επιτροπή.

132 Προς στήριξη του αντλούμενου από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η απουσία επενδύσεων από το ΤΚΚ στις ΜΜΕ είναι η συνέπεια της εσφαλμένης ερμηνείας των εφαρμοστέων κανόνων και όχι απάτης εις βάρος της Κοινότητας.

133 Από την περίσταση αυτή και μόνο δεν μπορεί όμως να συναχθεί ότι το ποσό κατά το οποίο μειώνεται η συνδρομή πρέπει να είναι μικρότερο από αυτό που αποφάσισε η Επιτροπή.

134 Συγκεκριμένα, εάν συνέπεια της διαπράξεως απάτης είναι η αύξηση του ποσού κατά το οποίο πρόκειται να μειωθεί η αρχικώς χορηγηθείσα συνδρομή, η μη διάπραξη απάτης δεν αποτελεί λόγο διατηρήσεως των επιδοτήσεων οι οποίες δεν αξιοποιούνται σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες.

135 Κατά συνέπεια, ο αντλούμενος από την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί κατά το μέτρο που το δικαστήριο της ουσίας έκρινε ότι οι περιστάσεις που επικαλέστηκε η νυν αναιρεσείουσα δεν δικαιολογούν την ελάττωση του ποσού κατά το οποίο η Επιτροπή αποφάσισε να μειώσει τη συνδρομή.

Επί του τμήματος της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το οποίο αφορά το αίτημα αποζημιώσεως

Επί του λόγου αναιρέσεως ο οποίος αντλείται από ανεπαρκή αιτιολόγηση της αποφάσεως και πλάνη περί το δίκαιο

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

136 Η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο, αποφαινόμενο επί του αιτήματος αποζημιώσεως λόγω της παρανομίας της προσβαλλομένης αποφάσεως, περιορίστηκε να επισημάνει ότι, εφόσον δεν διαπίστωσε την εν λόγω παρανομία, δεν πληρούνταν μια από τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη θεμελίωση αξιώσεως προς αποζημίωση. Κατά τον τρόπο αυτόν, το Πρωτοδικείο παρέλειψε να αποφανθεί επί των λοιπών προϋποθέσεων στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης και δεν αιτιολόγησε επαρκώς την απόρριψη του αιτήματος περί χρηματικής ικανοποιήσεως της ηθικής βλάβης. Δεν αποφάνθηκε ούτε επί των ισχυρισμών της νυν αναιρεσείουσας περί ευθύνης λόγω παράνομης πράξεως απορρέουσας από τη συμπεριφορά της Επιτροπής κατά τη διαδικασία παρακολουθήσεως, η οποία της προκάλεσε ασυνήθη και ειδική ζημία.

137 Η Επιτροπή φρονεί ότι το Πρωτοδικείο, εφόσον διαπίστωσε ότι δεν συνέτρεχε μία από τις τρεις αναγκαίες προϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, είχε κάθε λόγο να μην προχωρήσει στην εξέταση των δύο άλλων προϋποθέσεων. Η Επιτροπή επισημαίνει επιπλέον ότι η επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας σχετικά με την ευθύνη λόγω παράνομης πράξεως βασίζεται στην πραγματικότητα σε δήθεν παράνομη συμπεριφορά του οργάνου και

πρέπει, ως εκ τούτου, να απορριφθεί. Επιπροσθέτως, κατά το μέτρο που ο ενδιάμεσος φορέας γνώριζε τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της συνδρομής του ΕΤΠΑ, δεν βρισκόταν εκτεθειμένος σε ασυνήθη οικονομικό κίνδυνο, μεγαλύτερο αυτού που συνήθως προκύπτει από τις δραστηριότητες του ΤΚΚ στο πλαίσιο συνολικών επιδοτήσεων.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

138 Επιβάλλεται συναφώς να υπομνησθεί εξ αρχής ότι, όπως κρίθηκε στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, υπό την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, εξαρτάται από τη σωρευτική συνδρομή τριών προϋποθέσεων που αφορούν τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στα όργανα της Ένωσης, το υποστατό της ζημίας και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-257/98 P, Lucaccioni κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-5251, σκέψη 11, και της 29ης Απριλίου 2004, C-162/01 P, Bouma και Beusmans κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-4509, σκέψη 43).

139 Όσον αφορά την εκτίμηση του Πρωτοδικείου σχετικά με την απορρέουσα από ευθύνη λόγω πταίσματος αξίωση της αναιρεσείουσας, επιβάλλεται να επισημανθεί ότι αυτό, ορθώς και με επαρκή αιτιολογία, αρνήθηκε τη στοιχειοθέτηση της ευθύνης της Ένωσης λόγω εκδόσεως από την Επιτροπή της προσβαλλομένης αποφάσεως, εφόσον η πράξη αυτή δεν είναι παράνομη και, κατά συνέπεια, ελλείπει μια από τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη στοιχειοθέτηση της ευθύνης.

140 Ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, η νυν αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε επίσης ότι στοιχειοθετείται άνευ πταίσματος ευθύνη της Ένωσης για ζημία που φέρεται ότι υπέστη επειδή, κατά τη διαδικασία παρακολουθήσεως, η Επιτροπή δεν διενήργησε κανέναν έλεγχο ή επαλήθευση των λεπτομερειών εκτελέσεως του επίμαχου μέτρου.

141 Εντούτοις, καίτοι το Δικαστήριο δεν υποχρεούται να αποφανθεί επί της δυνατότητας στοιχειοθετήσεως της ευθύνης της Ένωσης για ζημία λόγω νόμιμης πράξεως υπό συνθήκες όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως, αρκεί να διαπιστωθεί ότι το Πρωτοδικείο απέρριψε, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, αυτόν τον ισχυρισμό δεδομένου ότι η προβαλλόμενη από την αναιρεσείουσα περιουσιακή ζημία και ηθική βλάβη δεν έχουν σε καμία περίπτωση ασυνήθη και ειδικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, οι ενδεχόμενες οικονομικές ζημίες, έστω και αν λογισθούν υπάρχουσες, καθώς και η προβαλλόμενη προσβολή της φήμης της αποτελούν συνέπειες τις οποίες κάθε συνετός επιχειρηματίας μπορεί ευλόγως να προσδοκά μετά την έκδοση αποφάσεως περί μειώσεως του ποσού της αρχικώς χορηγηθείσας συνδρομής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88.

142 Επομένως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση του Πρωτοδικείου κατά το μέτρο που απέκλεισε την εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης δεν πάσχει πλάνη περί το δίκαιο, κατά συνέπεια, ο σχετικός λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

143 Εκ των ανωτέρω έπεται ότι κανένας από τους λόγους αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της δεν μπορεί να γίνει δεκτός, ως εκ τούτου η αίτηση αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

144 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή υπέβαλε σχετικό αίτημα και η αναιρεσείουσα ηττήθηκε, η τελευταία πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τη Sviluppo Italia Basilicata SpA στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)

[i] Στη σκέψη 141 του παρόντος κειμένου έγινε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την αρχική ανάρτησή του στην ψηφιακή Συλλογή της Νομολογίας.